

Besturen tekenen op 17 december verklaring

Vanaf augustus 1999 verregaande samenwerking hogescholen

De besturen zijn er eindelijk uit. Na een jaar praten gaan de Hogeschool Leiden, de Haagse Hogeschool en de Technische Hogeschool Rijswijk een bestuurlijke samenwerking aan. Op 17 december 1998 wordt daartoe in Den Haag een intentieverklaring plechtig ondertekend. Op 1 augustus 1999 moet een en ander officieel geregeld zijn. Via een besturenfusie met de TH Rijswijk zal waarschijnlijk ook de Hogeschool Delft in het samenwerkingsverband gaan participeren.

Ze hebben er wat lang over gedaan, maar de besturen van de drie hogescholen zijn het nu eens geworden over de vorm waarin de samenwerking zijn beslag moet krijgen. Geen besturenfusie, maar een gemeenschappelijke regeling en een topstichting die de nodige goedkeuringsbevoegdheden krijgt. Over de noodzaak van de samenwerking waren de besturen het al langer eens. Binnen een vrij kleine regio moeten hogescholen elkaar niet

onnodig beconcurreren, maar de handen ineenslaan. Daardoor kan efficiënter gewerkt worden en wordt de hogeschool een belangrijke speler op het landelijke hbo-veld. Het samenwerkingsverband gaat immers meer dan 20.000 studenten omvatten. Ook het gezamenlijk werken aan de kwaliteit van het onderwijs gaat belangrijke voordelen opleveren en op het niveau van decentrale diensten heeft de schaalvergroting positieve gevolgen.

De hogescholen blijven binnen het samenwerkingsverband wel zelfstandig. Zo behoudt iedere hogeschool zijn eigen denominatie: levensbeschouwelijke en onderwijskundige identiteit. Voor de TH Rijswijk betekent dit dat de r.-k.-identiteit en het eigen onderwijssysteem gehandhaafd blijven. De geldstromen bij de drie hogescholen blijven gescheiden en iedere hogeschool bepaalt zelf de benoemingen van nieuw personeel.

De topstichting die opgericht wordt krijgt precies die bevoegdheden die nodig zijn om de genoemde surplusituatie te bereiken. Het bestuur van deze topstichting wordt samengesteld uit leden van de stichtingsbesturen van de huidige stichtingen. De verdeling van de zetels is overeenkomstig de grootte van de instellingen. De Haagse Hogeschool krijgt drie zetels, de Hogeschool Leiden twee en de TH Rijswijk samen met de Hogeschool Delft ook twee.

(vervolg op blz. 6)

Sints verjaardag werd ook op de TH Rijswijk gevierd. (Foto: Sandy Zwinkels)

- 3 Geen skeletten in de kast
- 5 Leukste/minst leuke vak
- 7 Een partner, maar geen vriendin

MEDEDELINGEN

Personeel

Het College van Bestuur heeft per 1 november 1998 mevrouw drs. C.J. de Hilster-Macco (kamer 123) en de heer A. van Hal (kamer 121) benoemd tot vertrouwenspersoon zoals bedoeld in het reglement Vertrouwenspersoon Ongewenst Gedrag.

Van het decanaat

Prestatiebeurs

Laatste waarschuwing! Als je in het eerste jaar van het prestatieregime zit en je denkt de norm van 21 SP niet te halen aan het eind van dit studiejaar, neem dan (ter voorkoming van studiefinancieringsellende) ruim vóór 1-2-1999 contact op met mij.

Info voor februari-afstudeerders (summier)

(a) Getuigschrift behaald en je stopt met studeren.

Je kunt je tussentijds uitschrijven per 1-3-1999 met recht op restitutie van een deel van het collegegeld en je stopt Stufi + OV-kaart per 1-3-1999 of je schrijft je uit per 31-8-1999 zonder recht op restitutie van een deel van het collegegeld en je stopt Stufi + OV-kaart per 31-8-1999 (wél de f 15.000,- netto bijverdiensten in de gaten houden).

- OV-kaart uiterlijk 5 werkdagen na de laatste Stufi-maand inleveren.
- Na uitschrijven THR zonder werk? Direct inschrijven bij het Arbeidsbureau in verband met eventuele uitkering.
- Check je ziektekostenverzekering als je hebt uitgeschreven als student.

(b) Getuigschrift behaald en je gaat verder studeren.

Je kunt je tussentijds uitschrijven per 1-3-1999 met recht op restitutie van een deel van het collegegeld en je stopt Stufi + OV-kaart per 1-3-1999 of je schrijft je uit per 31-8-1999 met recht op resterende Stufi + OV-kaart gedurende de resterende maanden van het studiejaar, maar zonder recht op restitutie van een deel van het collegegeld.

Start nieuwe opleiding per 1-9-1999 (middels Ws-formulier aangeven).

- Zo spoedig mogelijk inschrijven bij de nieuwe opleiding met de hulp van de betreffende studieadviseur.
- Check of je collegegeld of instellingsgeld moet betalen in de nieuwe opleiding en eventueel de 27+-regeling.

Voor info: Anton van Hal, decaan, kamer 121, telefoon (070) 3401 820.

Onderwijsgids

Om bedrijven die met de TH Rijswijk willen samenwerken op het gebied van onderwijs(projecten) én hbo-/w.o.-instellingen die studenten doorverwijzen effectiever te informeren over de hogeschool en haar opleidingsprogramma's is sinds kort de Onderwijsgids 1998-1999 beschikbaar. Belangstellenden kunnen een exemplaar opvragen via de opleidingssecretariaten of het secretariaat PR & Voorlichting.

Cv's op internet

Via het Nederlandse Studenten Net kun je je curriculum vitae invullen. Ga naar <http://www.studenten.net> en presenteer jezelf in één klap gratis aan diverse ondernemingen in de IT- en andere branches. Geen internet? Vraag je cv aan: cv-rom, Postbus 41138, 9701 CC Groningen of bel: (050) 3114 377.

Novalender

Openingstijden van de SooS

Dinsdag om 14.40 uur (het sporten begint om 17.00 uur) en donderdag om 12.10 uur.

Speciale activiteiten

Do. 17 dec.: kerstSooS.

Vr. 18 dec.: kerstgala.

Do. 28 jan.: sluitingsfeest oude SooS.

**Vr. 12 feb. 's middags:
opening nieuwe SooS
's avonds:
groot, knallend feest!**

COLOFON

TéHaèR-info!, het informatiebulletin van de TH Rijswijk verschijnt acht maal per jaar (in september, oktober, november, december, februari, maart, april en mei) in een oplage van 2500. Het wordt verspreid onder studenten, afgestudeerden, personeelsleden en stagebedrijven.

Hoofdredactie:
Irma Gosliga

Redactie:
personeelsleden:
Frans Bouts, Sandra Duijndam,
Corine van Kaam, Erik Kruidier,
Grada Vermin, Paul Witte
studenten:
Remco Claij, Steven Schuurman

Eindredactie:
Mirca Groenen

Fotoredactie:
Paul Witte

E-mail: redactie@thrijswijk.nl

Contactpersoon adverteerders:
PR & Voorlichting
Telefoon: (070) 3401 542

Grafische vormgeving, lay-out en druk:
Rob Hagman, Repro TH Rijswijk

Adres:
R.-K. Technische Hogeschool Rijswijk,
Lange Kleiweg 4, 2288 GK Rijswijk
Telefoon: (070) 3401 500
Telefax: (070) 3192 406
E-mail: info@thrijswijk.nl
Internet: <http://www.thrijswijk.nl>

DEADLINE KOPIJ

nummer 5

21 januari 1999

Kerstviering

De gezamenlijke kerstviering voor medewerkers en studenten is vorig jaar een groot succes geworden. Daarom zijn ook dit jaar zowel de medewerkers als de studenten van harte welkom en wel op vrijdag 18 december vanaf 14.45 uur in de aula.

Onder het genot van een hapje en een drankje zal het koor Les Sirenes uit De Lier enkele liederen ten ge-

hore brengen en wordt een kerstboodschap uitgesproken door Ina Bleeker. Bij de borrel die daarop

volgt, mag u natuurlijk niet worden gemist. Aan kerstbomen en barpersoneel zal het dit jaar, dankzij studentenvereniging NOVA, niet ontbreken.

Studenten die bij de kerstviering aanwezig willen zijn, kunnen zich daarvoor inschrijven bij Charles Wilmot of Anke Renders in kamer 001.

Geen skeletten in de kast

Fred Wille gaat met studieverlof

Veertien jaar stond hij aan het roer van de studierichting Technische Bedrijfskunde. Per 1 januari 1999 zal TBK het zonder hem moeten doen. Fred Wille over zijn redenen voor vertrek, de studierichting en zijn toekomstplannen.

"Als je, zoals ik, al achttien jaar in het hbo-onderwijs zit, zie je de veranderingen die bij voortdurend op je afkomen niet meer als uitdagingen maar als vervelende hobbels die steeds weer genomen moeten worden. Soms was het extra moeilijk omdat mijn hart niet echt ligt bij onderwijs. Ik ben er op latere leeftijd bij toeval in verzeild geraakt. Ook wil ik af van de laterale en verticale druk waaraan je binnen de TH Rijswijk bij voortdurend bloot staat.

Hoewel ik voldoende professioneel ben en volgens de mening van het College van Bestuur in de afgelopen jaren goed heb gefunctioneerd, voel ik me toch geen echte manager. Ik zie mezelf in toenemende mate als een introverte dromer, een melomaan."

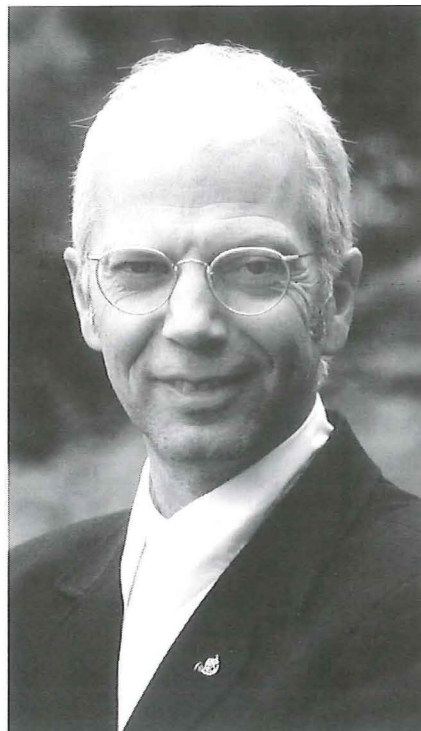
"De belangrijkste reden voor mijn vertrek is echter het overlijden van mijn vader op 6 maart van dit jaar. Ik weet dat hij mijn beslissing op prijs zou hebben gesteld. Hij heeft er, toen hij nog leefde, zakelijk gezien op geanticipeerd. Ik ben hem daar heel erg dankbaar voor."

Wat blijft

"Ik heb geleerd van de fouten die ik hier (aanvankelijk) heb gemaakt. Ook heb ik veel geleerd van de omgang met collegae en studenten; de positieve en zeker ook de negatieve kanten daarvan. Ik heb geleerd dat vertrouwen stellen in mensen veel beter is dan het koesteren van argwaan. Ook dat verantwoordelijkheden laag leggen in een organisatie meer gewenste resultaten afwerpt dan controle van bovenaf. Ik heb dus geprobeerd te faciliteren en niet te bevoogden. In de boekjes noemen ze dat 'empowerment', geloof ik."

TBK nu en straks

"Technische Bedrijfskunde is een flexibele, bereidwillige, deskundige en heterogeen samengestelde studierichting met markante persoonlijkheden. Vrijwel alle collegae - ook die buiten TBK - zijn zeer sympathiek en verrichten uitstekend werk. Als ik twee voorbeelden mag noemen dan

(Foto: Peter Muller)

zijn dat Ton Radoux en Astrid Jansen. We hebben met elkaar van TBK een uitstekend functionerende club gemaakt, zonder skeletten in de kast. TBK moet en kan de instroomdaling op termijn weer omzetten in een stijging. Doordat we te klein zijn redenen we het zelfstandig niet. De besturenfusie met de Hogeschool Delft vind ik, vanuit TBK gezien, een verkeerde keus."

Visie op studierichtingsmanagement

"De studierichtingshoofden vormen een zeer capabel team. Natuurlijk was ik de beste manager, omdat ik als enige niet-technicus de minst technocratische kijk op mensen heb. Dat is, zeker binnen een overheidsbureaucratie, een groot voordeel. Vanaf 1 januari neemt Yde Bleeker de scepter over. Hij is dan, om de-

Ik ben onder meer 1^e hoornist in het Delfts Symphonie-orkest

zelfde redenen, de beste. Zorg ervoor dat hij niet vroegtijdig opbrandt, zou ik willen zeggen."

Toekomstplannen

"Eerst, vanaf januari aanstaande, ga ik met (onbetaald) lang buitengewoon verlof om te studeren en te lezen. Van een managementfunctie droog je, intellectueel gezien, behoorlijk uit. Daarnaast de gebruikelijke activiteiten van nu, waar ik, door gebrek aan tijd, vaak te weinig aan toekom: muziek maken - ik ben onder meer 1^e hoornist in het Delfts Symphonie-orkest - en beluisteren, fietsen, wielrennen, trekking en leuke dingen doen met m'n verloofde."

"Na 1 oktober 1999, ik ben dan inmiddels 55 jaar, ga ik gebruik maken van de FPU-regeling: Flexibel Pensioen en - ja dan officieel - Uittreden."

(Grada Vermin)

Post uit de States

Edgar Kooijman, oud-student Technische Natuurkunde aan de TH Rijswijk, is onze vaste verslaggever uit de States. In TêHæR-Info! zal hij regelmatig verslag doen van zijn belevenissen in de VS.

Waarom ben ik in de VS gaan studeren?

Howdy, my name uh (mijn naam natuurlijk) mijn naam is Edgar Kooijman en ik ben momenteel bezig met een vervolgstudie in de Verenigde Staten.

Laat ik, voordat ik begin met het verhalen van mijn avonturen, allereerst eens uit de doeken doen hoe het zover gekomen is dat ik met een aanvullende studie in de VS begonnen ben. Voor het begin van mijn passie voor de VS moet ik zo'n acht jaar het verleden induiken: als 16-jarig knulletje zette ik daar voor het eerst voet aan wal. Vier jaar later kwam de tweede en beslissende stap toen ik besloot mijn studie een andere richting te geven door Technische Natuurkunde aan de TH Rijswijk te gaan studeren (daarvoor studeerde ik Procestechiek). De sfeer en kleinschaligheid van de THR hielpen mij mijn studie vlot en succesvol te doorlopen. Het tweede jaar van de opleiding was een drukke tijd waarin ik zeer actief was binnen de studievereniging van TN, Ångström. Via biercursussen

en bierquizen werd de band met medestudenten en docenten aangescherpt. Toen werd het tijd, twee jaar geleden, om stage te gaan lopen. En... na terugkomst in Nederland wist ik het zeker, ik moest en zou proberen een vervolgstudie in de States te doen. Zoals al snel bleek was dit makkelijker gezegd dan gedaan. De voorbereidingen voor deze onderneming namen tenminste anderhalf jaar in beslag. Nadat ik een aantal universiteiten had uitgezocht, vroeg ik de sollicitatiepakketten op. (In de VS moet je voor 'graduate school' (universiteit in Nederland) een lange lijst met vragen beantwoorden en de nodige bijlagen aanleveren om ook maar enigszins een kans te maken te worden toegelaten.) Daar ben ik de zomer van 1997 druk mee bezig geweest. Naast deze papieren is het ook vereist dat je een Engelse toets doet, de zogenaamde TOEFL (test of english as a foreign language) en veel Amerikaanse universiteiten vereisen ook de GRE (graduate record examination). Alle papieren gingen ruim een jaar geleden de deur uit en toen was het afwachten geblazen.

Afgelopen april kwam dan eindelijk het verlossende woord. Ik was toegelaten tot Kent State en Purdue University. Ik koos voor de eerste zodat ik nu op de campus van Kent State University zit. Kent State is een middelgrote universiteit in het noordoosten van de staat Ohio in het gelijknamige plaatsje Kent, niet ver van de miljoenenstad Cleveland. Het aantal studenten ligt rond de 25.000, waarvan er ongeveer 5000 op de campus wonen. Een eenzame Nederlander temidden van een zee aan Amerikanen en andere internationale studenten? Geen nood! De andere nieuwe internationale studenten zitten in hetzelfde bootje en zodoende zoek je support bij elkaar. En al heb ik nog geen Nederlander ontmoet, het ontbreekt mij zeker niet aan de nodige vrienden. De internationale sfeer hier trekt mij bijzonder aan. Samen kunnen we lachen om elkaar en die 'Amerikanen', die toch een zeer vreemd volkje vertegenwoordigen, waarover later meer. Dus Goodbye en You'll hear from me shortly.

P.S. Neem gerust contact met me op als je meer over studeren in de VS wilt weten. Mijn e-mailadres is: ekooijma@kent.edu.

Goede studeerbaarheid leidt tot daling Rijswijkse studentenbestand

Het aantal eerstejaars aan de Nederlandse hogescholen stijgt dit studiejaar met ongeveer 3 procent. De universiteiten doen het nog iets beter met een winst van 3,5 procent. Dat blijkt uit de laatste tussentijdse rapportage van de Informatiebeheer Groep die de aanmeldingen voor opleidingen in het hoger onderwijs registreert.

Groeiers zijn de economische studies en de pabo's. Het aantal techniekstudenten blijft ongeveer gelijk. Binnen de sector techniek zijn er echter grote winnaars en verliezers. Informatica boekt een winst van 23%, terwijl traditionele technische opleidingen sterk in de min staan. Bij deze opleidingen daalt het aantal eerstejaars al sinds 1995, een tendens die zich volgens het ministerie van O&W zal voortzetten. In de andere hbo-sectoren lijkt de instroom min of meer stabiel.

Rijswijkse instroom

Dit jaar schreven zich 455 nieuwe studenten bij onze opleidingen in. Dit zijn er 35 minder dan vorig jaar en dat is een daling van 7%. Vorig

jaar was er nog een stijging van de instroom met 22 studenten (5%). De instroom Werktuigbouwkunde is gelijk gebleven (+1%), terwijl de instroom bij Elektrotechniek (-14%), Technische Natuurkunde (-10%) en Technische Bedrijfskunde (-4%) is gedaald. De Rijswijkse opleidingen hebben hun marktaandeel ten opzichte van de andere hogescholen in Nederland met dezelfde c.q. soortgelijke opleidingen weten te handhaven, wat op zich een goede prestatie is, doch de instroomaantallen dalen.

Totale populatie

De studentenbevolking is per 1-10-98 gedaald van 1606 naar 1536 studenten. Deze daling is voor een deel te wijten aan het aantal uitvallers, maar

wordt grotendeels veroorzaakt door de verkorting van de gemiddelde verblijfsduur. De effecten van het nieuwe studiesysteem van de THR, dat in 1994 is ingevoerd, worden nu merkbaar. De eerste lichting mts'ers en vwo'ers die na 3,5 jaar afstudeerde, vertrok in februari 1998. De eerste lichting studenten met havo-vooropleiding, die via het systeem van gedifferentieerde propedeuseleerwegen in vier jaar werd opgeleid, studeerde zomer 1998 af.

Je zou verwachten dat de minister hogescholen die goede onderwijskwaliteit leveren extra overheidsgeld geeft. Daarvan is echter geen sprake. De overheid heeft opnieuw forse bezuinigingen voor het hbo aangekondigd en deze zullen dubbel zo hard aankomen bij het (traditionele) technisch hbo, waar de studenten-aantallen langzaam afnemen. Dat stelt ons voor de haast onmogelijke opgave om voor steeds minder geld de goede ingenieurs te blijven opleiden, waar de economie zo'n schreeuwende behoefte aan heeft.

(Hans Michalides, voorzitter CvB)

'Vakjury'

De redactie vroeg studenten van Technische Bedrijfskunde en Werktuigbouwkunde naar hun meest en minst favoriete vak. De studenten van Technische Natuurkunde en Elektrotechniek komen in het volgende nummer van TÈHaèR-Info! aan het woord.

Technische Bedrijfskunde

Wilco Kik (P):

"Het leukste project of vak dat ik op dit moment volg is het vak Bedrijfs-economie. Dit vind ik een leuk vak, omdat je met behulp van dit vak veel te weten komt over de totstandkoming van prijzen van producten. Verder is het gewoon ook interessant voor dagelijks gebruik in je financiën. Het vervelendste vind ik op dit moment het project waaraan ik deelneem. Dit komt omdat ik het moeilijk vind om met mensen samen te werken."

Robert Smit (H1):

"Leukste vak: het Stirlingproject. Bij dit project moet je met een groep een motor in elkaar zetten. Het leuke ervan is het samenwerken met de andere leden van de groep. Het nadeel is echter dat het zoveel tijd kost en gelijktijdig met dit project loopt er nog een ander project. Dat zou eigenlijk anders georganiseerd moeten worden. Vervelendste vak: Dynamische Systemen. Je krijgt een boek en een pc en verder moet je het maar uitzoeken. Naderhand blijkt dat het eigenlijk heel simpel is, maar dat krijg je pas veel later door. Ik vind het ook geen specifiek TBK-vak."

Stefan Paassen (H2):

"Leukste vak: het Fietsapplicatieproject. Het leuke ervan is dat je in een groep bezig bent en je ziet direct het resultaat. Het project liep bij ons ook goed, dus dat is extra leuk. Vervelendste vak: Recht, want dat is heel theoretisch. Soms is het wel interessant, maar je moet er onwijs veel voor leren."

George Dinzey (H3):

"Leukste vak: Integraal Onderzoeksproject. Bij dit project moet je bij een bedrijf gaan kijken of er sprake is van een goede besturing. Wij hebben onderzoek gedaan bij het ministerie van Buitenlandse Zaken door het houden van interviews op diverse afdelingen. Het leuke ervan is dat je nu eens kunt zien hoe zo'n ministerie reilt en zeilt, dat is heel leerzaam. Maar in het begin van het project was de opdracht heel vaag en onduidelijk en dat is vervelend. Vervelendste vak: Database. Het kost heel veel tijd om een verslag te maken en ik begrijp niet wat je er later aan hebt. Ik ben niet van plan me hier later mee bezig te houden."

Astrid van Druten (H4):

"Het is moeilijk om expliciet een vak uit te kiezen, wat het leukste of het vervelendste is. Business Marketing is een van de leukere vakken, door middel van cases worden de hoofdstukken doorgenomen. Op deze manier steek je er meer van op dan bij hoorcolleges en het doorlezen van het boek. Een vak waar ik persoonlijk het nut niet van in zag, was Ethiek. Alhoewel ik denk dat je later wel moet weten hoe je met de ethische aspecten van verschillende zaken om dient te kunnen gaan."

Werktuigbouwkunde

Harvey Vasilda (P):

"Het leukste vak: Energietechniek. Bij het practicum mag je lekker aanklooien met verschillende proefopstellingen bij ome Nico. Maar: als het fout gaat, dan ben je daar heel duidelijk zelf verantwoordelijk voor. Je moet dus eigenlijk de theorie wel bestuderen! Het minst leuke vak vind ik Wiskunde. Teveel theorie, teveel oefenen, teveel tijd!"

Cors den Braber (H1):

"Wat ik over het algemeen het leukste vak heb gevonden is het vak Mechanica, en om even modelstudent te zijn: dáár zit de oorsprong van deze opleiding, dát is de kern, dát is het wezen van de zaak. Mechanica is een vak waarin je

direct ziet wat je ermee kan, je hebt tenminste een doel voor ogen waar je aan werkt.

Ik vind het vak de basis voor de werktuigbouw, waaromheen de vakken worden verweven die er direct of indirect mee te maken hebben. Het wordt hier op school goed gegeven wat misschien ook helpt bij de motivatie. Het minst leuke vak vind ik Energietechniek. Waarschijnlijk doordat mijn interesse bij productontwikkeling ligt. Al dat gestroom en gewarm dat trekt me totaal niet. Het motorendeel vind ik wel tof, maar dat is maar een klein gedeelte van het vak."

Rene Beyk en Wouter Gortmulder (H2):

"Eigenlijk vinden we alles natuurlijk leuk, hè?! Maar als we echt moeten kiezen? Het leukste vak vinden we het Machineonderdelenproject. Dat is een concreet en écht W-project. Het minst leuke vak? Het practicum SAM/Kinematica, daar krijgen we een beetje jeuk van. We moeten werken met een softwarepakket dat het zo nu en dan net niet helemaal doet."

Toon van Vugt (H3):

"Wat ik het leukste vak vind? Eigenlijk zijn dat de projecten en dan met name Project Brug. Omdat je daar alles zelf een beetje uit mocht zoeken. En omdat je in een project leert zonder het te merken. Je hoeft geen dingen domweg uit je hoofd te leren. Daarom vind ik vakken als Warmteleer en Strooming minder. Je moet daar formules uit je hoofd gaan leren, niets voor mij dus. O ja, het 'vak' vrij (verplicht) studiepoint is helemaal niets. Ik heb dat nog goed op kunnen lossen door in de sportcommissie te gaan, maar anderen moeten sheets overtypen en meer van zulks. Dat vind ik echt belachelijk."

(Sandra Duijndam en Erik Kruidier)

Joris doet ICT-consultancy

Joris Bongenaar heeft net de opleiding Bedrijfskundig Management op de Hanzehogeschool in Groningen achter de rug. Waarom komt hij naar het verre Rijswijk voor een post-hbo-opleiding ICT-consultancy?

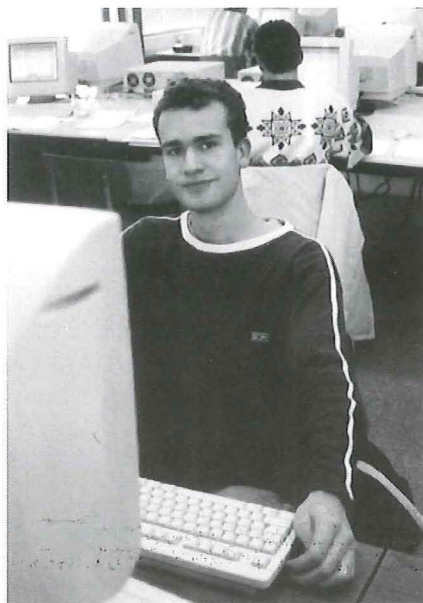
"Tijdens de stage in mijn vorige studie heb ik veel samengewerkt met een ICT-consultant en wat hij deed vond ik erg interessant. Bovendien heb ik nog een jaar studiefinanciering over. Een andere optie voor mij was te gaan werken (er zijn banen genoeg) of trainee worden in een ICT-bedrijf. Maar dat is ook werken en dat vond ik toch minder aantrekkelijk."

"Het blijkt niet makkelijk te zijn om een voltijdse opleiding ICT te vinden. Maar uiteindelijk vond mijn klasgenoot een heel kleine advertentie van deze opleiding in de Intermediair. We hebben ons beiden ingeschreven. Mét een motivatiebrief en een cv. En we werden aangenomen. Gelukkig hadden we binnen no time samen een appartement in Den Haag en zo zitten we nu hier."

Is het zoals je verwachtte?

"Eigenlijk is het inderdaad wat ik verwachtte. De zwaarte valt mee, de technische aspecten zijn voor mij het lastigste. De helft van de studenten bestaat uit technici en die hebben weer wat meer moeite met de bedrijfskundige onderdelen."

"Bijzonder vind ik wel de samenwerking met het ICT-bedrijf Pink. Zij verzorgen een deel van het onderwijs en kunnen je ook een

(Foto: Paul Witte)

tegemoetkoming in de studiekosten geven. Hiervoor moet je een intentieverklaring tekenen dat je bij hen gaat solliciteren. Als je dan aangenomen wordt zit je voor anderhalf jaar vast aan Pink. Maar dat hoeft natuurlijk niet." (Paul Witte)

(vervolg van blz. 1)

Op het niveau van de Colleges van Bestuur wordt ook een zogenoemde Raad van Overleg gevormd, die waarschijnlijk zal bestaan uit de huidige CvB-voorzitters.

De nieuwe topstichting krijgt een aantal goedkeuringsbevoegdheden, dat wil zeggen dat de afzonderlijke stichtingen een aantal zaken altijd ter goedkeuring aan de topstichting moeten voorleggen. Dat betreft onder andere de volgende zaken:

- kwaliteitszorg
- personeelsbeleid
- studentenstatuut
- instellingsplan
- onderwijsaanbod
- college van beroep
- begroting
- vooropleidingseisen
- pr-beleid
- regeling rechtspositie
- collegegeld

Voor de lange termijn was de samenwerking tussen de hogescholen in de regio onontkoombaar. Hans Michalides, voorzitter van het CvB van de Technische Hogeschool Rijswijk ziet vele voordelen in de samenwerking: "Nu de concurrentie weg is, kunnen we bijvoorbeeld gezamenlijk gaan werken aan een efficiënte taakverdeling en spreiding van opleidingen Natuur en Techniek in de regio Den Haag/Leiden/Delft. Zo iets kun je niet alleen aanpakken." Volgens Michalides heeft de samenwerking dan ook gunstige gevolgen voor de werkgelegenheid op de lange termijn. De kleinere opleidingen kunnen bijvoorbeeld

Steven Schuurman zit in de middenfase van de studierichting Elektrotechniek. Wat gaat er zoal in het hoofd van een EH3-student om?

Grootspraak

NOOIT had ik gedacht dat ik zo ongeloflijk veel reacties zou krijgen op mijn column. Bijna dagelijks krijg ik te horen dat m'n haar er nog aan zit, alsof ik me er absoluut niet van bewust ben.

Nou geloof me, elke morgen worstel ik al gauw een minuut of tien met een borstel, dus ik weet best dat m'n staart er nog wel ergens hangt! Toch leuk dat ik er elke dag weer een keer of 2 à 3 aan herinnerd word.

Wat ook wel leuk was, een paar van m'n medestudenten kwamen me geruststellend melden dat het echt niet noodzakelijk was of zo. Blijkbaar hadden ze toch een trieste ondertoon ontdekt en dachten ze misschien dat het me zou bedroeven. Niets is minder waar! Ik zal blij zijn als ik van die drol in m'n nek af ben! Nu hoor ik je denken: "Waarom maak je dan niet vanmiddag nog een afspraak bij de barbier?" Heel simpel: grootspraak. De reden dat ik nu overal loop te verkondigen als een oude hovenier, dat het hoog tijd is dat er gesnoeid gaat worden, is voor de volle honderd procent omdat ik het anders gewoon niet doe. Ik ben ook maar een eenvoudige E'er! Stoer lullen is makkelijk, het daarna ook nog ten uitvoer brengen blijkt veel moeilijker. Maar goed, ik heb nog even de tijd. Er staat me iets bij van 8 februari of zo, beginnen met m'n stage bedoel ik dan.

Maandag 23 november heb ik geloot voor stageplekken. Ik mag niet klagen, m'n eerste stage lijkt m'n eerste keus te gaan worden en m'n tweede stage m'n derde keus. Het probleem heeft zich alleen voorgedaan dat ik van een goede vriend van mij heb gehoord, dat een van mijn keuzes eigenlijk helemaal niet zo'n leuk stageadres is. Wat ik daar nu weer mee moet? Ik weet het nog niet. Ik laat het je nog wel weten! Hoi.

gehandhaafd blijven als ze gaan samenwerken. Maar ook voor de onderwijsvernieuwing is de samenwerking onontbeerlijk. "Er ontstaan nieuwe mogelijkheden voor gecombineerde samenwerking met de TU Delft, het voortgezet onderwijs, het mbo en het bedrijfsleven in de regio; als je die zaken gezamenlijk aanpakt, is dat zóveel beter voor de kwaliteit en de efficiëntie!"

(Irma Gosliga)

Een partner, maar geen vriendin

“Vraag nu eens een keer of hij een partner heeft in plaats van te vragen of hij een vriendin heeft.” Ik ben even verbaasd over de plotselinge uitspraak van een vriend van mij. Hij, docent aan een middelbare school, laat mij op dat moment de school zien waar hij werkt. Hij heeft net de vraag ‘Heb je een vriendin?’ opgevangen van een scholier die deze aan een andere scholier stelde. Zijn opmerking blijft me even bezighouden.

“Er wordt zo standaard van uitgegaan dat iemand heteroseksueel is dat het bijna ondenkbaar is om te vragen aan iemand of hij misschien een vriend heeft of zij een vriendin. Statistisch gezien is de kans één op tien dat hij een vriend heeft,” zo legt hij aan mij uit. “Ik vind dat scholieren zich ervan bewust moeten worden dat er niet alleen maar hetero’s rondlopen. Voor homo’s is het al moeilijk genoeg om op school uit te komen voor hun seksualiteit. Er leven zo ontzettend veel vooroordelen over homo’s in zo’n wereldje vol scholieren. De enige manier waarop zij met homoseksualiteit in aanraking komen is via de tv en dat is toch wel een sensatiemedium. Twee mannen of vrouwen die van elkaar houden is geen sensatie, dat wordt het pas als ze zich extravagant gaan kleden of gedragen en dat doen de meesten niet. Daarnaast zijn de meeste scholieren zich niet echt bewust van de feiten over homoseksualiteit en op deze manier probeer ik ze daar een beetje bewuster van te maken.”

Op dat moment ben ik wel aan het denken gezet. Ik vraag me af hoe het zit met de studenten aan de r.-k. Technische Hogeschool Rijswijk.

Tikje anders

Het uitkomen voor je seksualiteit als hetero is niet zo ingewikkeld, feitelijk heel simpel. Ergens op de basis-

school ‘krijg’ je als jongen een vriendin of als meisje een vriend. Op dat moment is het al gebeurd, je bent hetero. Voor homo’s ligt dat een tikje anders. Op het moment dat ze erachter komen dat ze andere gevoelens hebben dan anderen, is het nog niet voorbij, dan begint het pas. Op de eerste plaats moeten zij zichzelf accepteren; en als zij zover zijn, moeten zij nog aan hun ouders vertellen dat zij, als jongen, op jongens vallen of als meisje op meisjes. En dan is het nog niet voorbij. ‘Hoe vertel ik het mijn vrienden?’ en ‘Aan wie vertel ik het en aan wie niet?’ zijn vragen waarmee zo iemand nog wel een tijdje worstelt.

Wanneer zij zich dit afvragen verschilt per persoon. De een vertelt het op zijn vijftiende aan zijn vrienden en vriendinnen en vraagt hun een keer mee te gaan naar een jongerenfeest bij Basta of het COC en de ander vertelt het zijn/haar partner waarmee hij of zij inmiddels een paar jaar is getrouwd en met wie hij/zij kinderen heeft. Ook zijn er enkelen die er tijdens hun studie aan bijvoorbeeld de TH Rijswijk achter komen. Nou, dan ben je in de aap gelogeed, een omgeving met veel aantrekkelijke, maar hetero-als-de-pest jongens die vaak maar weinig begrip op kunnen brengen voor jongens die op jongens vallen (vaak mede veroorzaakt doordat ze bang zijn dat een jongen op hen verliefd kan worden). Een omgeving

waar gesproken wordt over vrouwen alsof het gaat over videorecorders en waar de enige jongens die lekker gevonden worden, gerold worden in vloei.

Hoge drempel

Ik heb er geen flauw idee van hoe het een homoseksuele student zou vergaan op deze school. Daarom ben ik eens gaan vragen aan de decaan, de heer Van Hal, of er homo’s rondlopen. Hij moest toegeven dat zolang hij al op de hogeschool werkt, eerst als docent en nu als decaan, er maar één student is geweest die voor zijn homoseksualiteit is uitgekomen en dat was in verband met de militaire dienstplicht, toen deze nog bestond. Nu kan ik me best voorstellen dat je, als je ermee zit, niet direct naar de decaan gaat. Het is immers best een grote stap. Maar wat doe je er dan mee? Blijf je ermee zitten of zoek je iemand anders op aan wie je dit kunt vertellen. Er zijn nog enkele vertrouwenspersonen binnen de TH Rijswijk aan wie je je verhaal kwijt kunt, maar mij lijkt die drempel niet minder hoog.

Al met al is het niet eenvoudig om binnen deze school, of enige andere technische opleiding, jezelf te zijn als homo, ondanks de steeds verder reikende acceptatie en erkenning van homo’s in de samenleving. Het blijft een apart wereldje, zo’n technische hogeschool. Het enige dat ik daaraan kan veranderen is jullie te vragen, als jullie nog eens aan een klasgenoot vragen of hij/zij een vriend(in) heeft, er niet meteen vanuit te gaan dat je klasgenoot hetero is, maar de vraag anders te stellen: “Heb je een partner?”

(Hugo Paap)

Dit jaar geen kerstkaart

TH Rijswijk steunt slachtoffers orkaan Mitch

Op de Technische Hogeschool Rijswijk staat de kwaliteit van het onderwijs en de kwaliteit van de afgestudeerde ingenieurs centraal: wij noemen dat

‘technisch onderwijs op menselijke maat’. Om solidariteit te kunnen tonen met mensen die niet kunnen rekenen op een menswaardige kwaliteit van leven,

hebben wij besloten onze relaties eind 1998 niet te verrassen met een nieuwjaarsboodschap maar geld te storten ten behoeve van de wederopbouw van de Rijswijkse zusterstad Condega in Nicaragua, die in het weekend van 30 oktober getroffen werd door orkaan Mitch.

Op de stageplek van Willem en Marc

Anders dan anders

Het ligt misschien niet direct in de lijn der verwachting bij de studie Werktuigbouwkunde. Toch zijn er bij het ontwerpbureau Sinot Design Associates altijd wel één of meer stagiairs van de Technische Hogeschool Rijswijk aan het werk, meestal zijn dit PO'ers (afstudeervariant Productontwikkeling).

Naast grafische aspecten en productvormgeving, komen er bij productontwikkeling uiteraard ook technische aspecten kijken. Binnen Sinot Design Associates (SDA) is de afdeling Engineering verantwoordelijk voor de technische aspecten van een ontwerp; dat houdt bijvoorbeeld in: het controleren van de technische haalbaarheid, het maken van modellen en het construeren van prototypes. Op dit vlak leveren stagiairs van de TH Rijswijk een bijdrage. Zij krijgen daarnaast de gelegenheid eens te ruiken aan vormgevingsaspecten die in de afstudeerrichting PO wat minder belicht worden.

Afgelopen kwartaal liepen Willem Timmers en Marc Radstake stage bij SDA. Een mooie gelegenheid om de ervaringen van twee studenten naast elkaar te zetten.

Industrieel ontwerpen

Zowel Marc als Willem zouden SDA zeker willen aanraden bij hun medestudenten. "Tenzij je echt puur werktuigbouwkunde zoekt," voegt Marc er nog aan toe. "De stage bij SDA is niet in de eerste plaats een technische stage. En ook omdat het bedrijf vrij klein is, liggen de werkzaamheden op een veel breder terrein dan alleen de techniek: je gaat bijvoorbeeld ook intensief met de klant om."

Alles draait bij SDA om industrieel ontwerpen en het uitdagende

daaraan vindt Marc, dat je met producten bezig bent waarvan je weet dat je ze over een paar jaar in de winkel kunt tegenkomen. Willem en Marc hebben aan heel verschillende opdrachten gewerkt binnen SDA. Marc werkte voornamelijk aan een modulair systeem

voor de inrichting van een bank. Willem daarentegen werd ingezet voor diverse klussen, waaronder het redesignen van een waarschuwingsapparaatje, het bedenken van een bevestigingssysteem voor een бага-

gekarretje en de bouw van een stand voor het tentoonstellen van ditzelfde karretje.

Multidisciplinaire teams

Bij SDA wordt initiatief gewaardeerd en er wordt veel toevertrouwd aan stagiairs. "Ze schatten de waarde van jonge mensen hoog in en je telt dan ook 100% mee in het bedrijf," vertelt Willem. Marc: "Er werken toffe, zeer gemotiveerde mensen, met een gevarieerde achtergrond: kunstacademici, grafische vormgevers en technici."

"Er zijn ook stagiairs van verschillende opleidingen, veel (meisjes) van een grafische opleiding, bijvoorbeeld," aldus Willem.

Een ontwerpbureau is een stageplek waar je bij uitstek leert werken in (multidisciplinaire) teams, en presenteren en verantwoording afleggen naar opdrachtgevers. Marc: "Bijna alles wordt gedaan voor de opdrachtgever en bij alles wat je doet denk je na over de presenteerbaarheid ervan aan de klant. Je werkt van presentatie naar presentatie. Flexibiliteit en een behoorlijke dosis stressbestendigheid heb je dan ook wel nodig."

"De waarde van een presentatie is me goed duidelijk geworden," zegt Willem, "een ontwerp kan worden afgekeurd op hele kleine dingetjes die in een model niet goed zijn." Het modelmaken en proefjes doen vond Willem een interessant, nieuw aspect in zijn stage. "Dan zie je wat er gebeurt en in hoeverre je goed zat met je ideeën over een ontwerp." Hij vond de stage goed passen bij zijn opleiding: "Je gebruikt echt de werktuigbouwkunde, maar dan (gelukkig) meer qua inzicht dan eindeloos rekenen."

(Corine van Kaam)

**DE REDACTIE VAN TEHAER — INFO! WENST IEDEREEN
PRETTIGE KERSTDAGEN EN EEN VOORSPOEDIG 1999!**